

УДК 657

Нагірська К.Є., аспірант кафедри обліку і аудиту
Луцький національний технічний університет

КОНВЕРГЕНЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто актуальні питання взаємозв'язку показників фінансової та управлінської звітності підприємств, досліджено вплив інформаційного середовища на формування звітності в підсистемах бухгалтерського обліку

Ключові слова: управлінська звітність, фінансова звітність, інформаційне середовище, зони конвергенції
Nagirska K.

CONVERGENCE MANAGEMENT AND FINANCIAL REPORTING IN THE GLOBALIZATION OF ECONOMY

In the article the actual relationship between indicators of financial and management reporting, information environment influence the formation of sub-accounts in accounting.

Keywords: managerial accounting, financial reporting, information environment, areas of convergence

Нагирская К.Е.

КОНВЕРГЕНЦІЯ УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ И ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ

В статье рассмотрены актуальные вопросы взаимосвязи показателей финансовой и управленческой отчетности предприятий, исследовано влияние информационной среды на формирование отчетности в подсистемах бухгалтерского учета.

Ключевые слова: управленческая отчетность, финансовая отчетность, информационная среда, зоны конвергенции

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Складність перехідного періоду з планової до ринкової економіки та проведена у зв'язку з цим активна робота по реформуванню системи підготовки облікової та звітної інформації, зумовили орієнтацію теоретиків та практиків бухгалтерського обліку на облікові принципи, що відображені в міжнародних стандартах фінансової звітності.

Вимоги МСФЗ передбачають застосування ймовірних та експертних оцінок, визначення справедливої вартості активів і зобов'язань, формування вартісних показників, підготовка прогновної

інформації, що вимагає від бухгалтера виражати своє професійне судження відносно оцінки майбутніх подій. У зв'язку з цим, перед обліково-аналітичними службами постає ряд питань, вирішення яких практично неможливе, а інколи економічно не вигідне в межах трьох діючих підсистем обліку. Проблеми, що виникають при формуванні фінансової звітності, можуть бути вирішені шляхом гармонізації фінансового та управлінського обліку.

Окреслена проблема потребує теоретичних та практичних досліджень питань, що спрямовані на розвиток методики управлінського обліку та формування на його основі звітності, яка забезпечить гармонійний перелив інформації з однієї підсистеми в іншу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Суттєвий внесок в економічну науку, який став підґрунтям для формування системної концепції управлінського обліку та звітності зробили вітчизняні вчені О.С.Бородкін, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлук, Т.П. Карпова, Г.Ю. Кас'янова, Г.Г. Кірейцев, В.О. Ластовецький, Л.В. Нападівська, а також зарубіжні науковці С. Ансарі, І.А. Басманов, П.С. Безруких, М.А. Вахрушина, К. Друрі, В.Б. Івашкевич, Р.С. Каплан, С.В. Кроссон, Р. Купер, Є.А. Мізіковський, Б. Нідлз, В.Ф. Палій, Б. Райан, Дж.Ріс, Т. Скоун, С.С. Сатубалдін, В.Я. Соколов, С.А. Стуков, В.І. Ткач, М.В. Ткач, К. Уорд, Дж. Фостер, Ч. Хорнгрен.

В науковій літературі існують різні точки зору щодо цілей та задач, точок дотику, форм та складу вихідної інформації фінансового та управлінського обліку. Слід відмітити, що проблеми інформаційного забезпечення звітності розглядали такі автори, як Н. Вінер, В.І. Подольський, Є.Л. Шуремов, Б.Є. Одінцов, Г.В. Федорова, в працях яких були досліджені питання термінології та виділені класифікаційні ознаки інформації.

Цілі статті. Метою дослідження є встановлення меж інформаційних просторів двох самостійних підсистем бухгалтерського обліку та можливість взаємозв'язку фінансової та управлінської звітності з метою задоволення потреб різних користувачів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасний характер змін в системі економічних відносин та рівень розвитку

господарюючих суб'єктів стали передумовою збільшення кількості користувачів з різними інформаційними запитами. Для обґрунтування та прийняття стратегічних, тактичних та оперативних рішень, зацікавленим користувачам необхідна така інформаційна система, що адекватно реагуватиме на їх потреби.

Значимість інформації, потенційно корисної для прийняття управлінських рішень та контролю над їх виконанням в процесі господарської діяльності, важко переоцінити. Інформація відображає різні процеси та події як в середині підприємства, так і за його межами. Таким чином, можна говорити про зовнішнє та внутрішнє інформаційне середовище, необхідне для підтримки певних зусиль та ресурсів, що є основним фактором при визначенні успіху підприємства на ринку.

В наукових працях з економіки відмічено, що економічна інформація – сукупність даних в сфері економіки, які необхідно фіксувати, зберігати, передавати та обробляти для використання в управлінні як господарством країни, так і окремими її об'єктами, і включає в себе облікову інформацію (про минулі події, явища та господарські процеси) і планову (про події, які будуть здійснені в майбутньому) [1,2,3].

Економічну інформацію класифікують по різному, проте для нашого дослідження важливі такі характеристики, як вхідна та вихідна. Нами запропоновано класифікацію інформації, яка циркулює в системі ведення обліку і складання звітності, а також виділені основні групи джерел облікових та необлікових даних обліково-аналітичної системи забезпечення прийняття управлінських рішень (табл.1).

Для характеристики інформації, можна виділити й інші класифікаційні ознаки:

- в залежності від потреб в інформації, можна виділити інформацію для прийняття стратегічних, тактичних і оперативних рішень;

- за функціональною ознакою – облікову, планову, нормативну, контрольну, аналітичну, оціночну;

- за ступенем невизначеності – детерміновану та ймовірну.

Таблиця 1

Класифікація економічної інформації в системі ведення обліку та складання звітності

Ознаки класифікації			Характеристика джерел інформації
Середовище функціонування	Напрямок інформаційних потоків	Джерела інформації	
Зовнішнє інформаційне середовище	Вхідна інформація	Необлікові дані	Нормативно-правові акти Рейтинги Аналітичні огляди Матеріали аудиторських та податкових перевірок Статистичні дані Матеріали маркетингових досліджень
		Облікові дані	Первинні документи, договори
	Вихідна інформація		Фінансова, податкова, статистична звітність
Внутрішнє інформаційне середовище	Вхідна інформація	Необлікові дані	Регламентні документи Технологічна інформація Планово-бюджетні показники
		Облікові дані	Облікова політика підприємства Дані фінансового, податкового, управлінського та оперативного обліку
	Вихідна інформація		Внутрішня (управлінська) звітність

Класифікація даних, що функціонують в інформаційному середовищі підготовки звітності, дозволяє здійснити початковий етап формування стратегії щодо організації інформаційного забезпечення – визначити тип того конкретного середовища, в якому формується звітність, ступінь його динамічності та впливу на кількісні та якісні характеристики звітних даних.

Принципові відмінності, що зумовлені специфікою інформаційного середовища, в якому здійснюється підготовка звітності, а також колом користувачів і нормативно-правовим регулюванням, знаходять своє відображення в багаточисленних відмінностях в методах отримання, змісті та формах представлення показників звітності. Аналіз технічних підходів до обробки інформації

в бухгалтерському обліку та отриманні звітних даних, показав, що в науковій літературі розрізняють декілька методів отримання різних видів звітності [4, 5]:

- повне виокремлення (виокремлений облік для кожної цілі, який ведеться незалежними службами);
- часткове виокремлення (виокремлений облік для кожної цілі, за умови єдиної первинної інформації);
- сегментарне виокремлення (використання в якості основи одноцільової системи обліку, створення виокремлених реєстрів для виконання спеціальних задач при досягненні інших цілей);
- дублювання інформації (ведення однотипного обліку з дублюванням характеристик об'єктів та їх диференціації для кожної цілі);
- трансформація звітності (використання в якості основи одноцільової системи обліку (бухгалтерського), трансформація звітності для інших цілей);
- єдина багатоцільова система (створення єдиної облікової системи, що слугує одночасно декільком цілям з розгалуженням інформації на виході).

При формуванні системи обліково-аналітичної інформації, на нашу думку повинна зрости роль та межі використання управлінського обліку та звітності. Це зумовлено багатоваріативністю організації управлінського обліку, відсутністю нормативного регулювання, можливістю застосування аналітичного інструментарію та прогнозних оцінок для визначення показників, що необхідні зацікавленим користувачам.

В цілях формування окремих показників звітності, необхідно виявити та вивчити специфіку інформаційних потреб зацікавлених користувачів. Користувачі інформації відрізняються за рівнем зацікавленості, при цьому інтереси в них можуть бути схожі, проте вимоги до об'єму та ступінь суттєвості представлених їм показників різним.

Система фінансового обліку, на основі якої формується зовнішня звітність, не в змозі задовольняти потреби зацікавлених користувачів при прийнятті управлінських рішень, тому слід використовувати інформацію, що підготовлена в межах управлінського обліку. При цьому якість представленої інформації буде значно вищою, якщо

використовувати для її підготовки вимоги та принципи МСФЗ. Мається на увазі, не повномасштабний перехід ведення управлінського обліку та формування на його основі звітності згідно вимог та принципів МСФЗ, а впровадження окремих елементів та підходів, так званих “зон конвергенції” – зон сходження принципів і підходів, які забезпечать формування окремих показників, які неможливо достовірно та об’єктивно визначити в межах ведення фінансового обліку.

Висновки. Сутність створення системи обліково-аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень полягає в генеруванні даних, що отримані в різних підсистемах обліку, їх синтез, аналіз та підготовка звітів в різних форматах – звітності багатозначового призначення (фінансова) та звітності на запити груп користувачів з специфічними потребами (управлінська).

Список використаних джерел:

1. Винер Н. Кибернетика и общество. [Текст] - М.: Тайдекс Ко, 2002. - 184 с. (Библиотека журнала «Экология и жизнь». Серия «Устройство мира»). 18В№-94702-002-5.
2. Подольский В.И. Информационные системы бухгалтерского учета. [Текст] /В.И.Подольский, Н.И. Уринцов, Н.С. Щербакова. Под ред. В.И.Подольского, 2-е изд., перераб. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005, - 255 с.
3. Романов А.Н. Информационные системы в экономике (лекции, упражнения и задачи): учебное пособие [Текст] /А.Н. Романов, Б.Е. Одинцов. - М.: Вузовский учебник, 2006. - 300 с.
4. Ерофеева, Е.А. Учет, информация, управление: прямые и обратные связи. - М.: Финансы и статистика, 1992. - 192 с.
5. Гусева, Е. Э. Управленческая отчетность и ее использование для принятия управленческих решений [Текст] // Современный бухучет.- 2005.- №1